

Uttalelse til forslag til Malviks kommuneplans arealdel 2018- 2030

Viser til kommunens kunngjøring på sin nettside om at et forslag til kommuneplanens arealdel for perioden 2018 – 2030 er lagt ut til høring/offentlig ettersyn fram til 16.09.2018.

1.Bakgrunnen for å gi en uttalelse til Kommuneplanens arealdel

Jeg er født og oppvokst i Malvik Markabygd, og har i hele min yrkeskarriere arbeidet med arealplanlegging både i kommunal, statlig og privat sektor. Jeg ser nå med stor undring og forferdelse på hvordan Malvik kommune nedprioriter hensynet til jordvern og bevaring av et levende jordbruksmiljø i bygda, ved at det foreslås å legge til rette for etablering av et regionalt travsportsanlegg sentralt i bygda (i planforslagets områder A1).

2.Markabygdas kvaliteter

Først kan det være nyttig å minne om de kvaliteter som knytter seg til bygda:

- Det er relativt store sammenhengende arealer med dyrka mark.
- Bygda har et svært godt landbruksfaglig miljø som knytter menneskene i næringa sammen, og dette gode fagmiljøet gjør at det ikke minst for den yngre generasjon synes å være attraktivt å satse på en framtid innenfor landbruksnæringa.
- Bygda har store kulturlandskapskvaliteter.
- Bygda har verdifulle tur- og friluftslivskvaliteter både vinter og sommer (ski, sykkel, løping og gange).
- Generelt kan nok også hevdes at Markabygda, på lik linje med andre bygdesamfunn, på mange vis framstår som et «pustehull» fra det hektiske urbane livet for oss som bor i tettbygde områder. Mange av oss mener at jordbruksarealer med aktiv drift er en kvalitet som er et positivt element ved å bo i Malvik.

3.Utviklingen fram til i dag

Spesielt etter at E6 ble bygd gjennom bygda har presset på dyrka mark blitt svært tydelig, og da selvsagt omdisponeringspresset på arealer i nabolaget til Leistadkrysset. Så langt har heldigvis et framsynt flertall av kommunens politikere valgt å prioritere bevaring av matjord foran etablering av arbeidsplasser i disse områdene. Særdeles positivt har det vært at det i forbindelse med forrige kommuneplanrevisjon ble vedtatt et 50-års vern av dyrka mark i bygda.

4. Dagens situasjon

Men sannelig har de femti åra gått fort! Nå er dette vedtaket tydeligvis glemt, om en skal tro kommunestyreflertallet. For nå fremmes altså på nytt et forslag om omdisponering av fulldyrka mark i de samme områdene (de to områdene benevnt A 1). Forhåpentligvis er det fortsatt noen politikere som synes at dette «avtalebruddet» er litt pinlig? For grunneierne her som ønsker å drive jorda, innebærer denne politiske «kuvendingen» at de mister respekt for de politikere som nå går inn for nedbygging av dyrka jord sentralt i bygda. Jeg skal ikke bruke ordet «politikerforakt», men jeg har hørt at dette begrepet er brukt i kommentarer om denne triste saken. Men det som er virkelig alvorlig ved dette, er selvsagt at det for berørte interesser blir totalt uforutsigbart å drive næringsvirksomhet med et slikt politisk styre. Ingen innen landbruksnæringa vil kunne stole på at nedbyggingen av dyrka mark sentralt i bygda stanser med dette.

Selv har jeg tro på at det fortsatt er mange kloke politikere i kommunestyret som ser de omfattende negative konsekvensene for landbruksnæringa som en slik utbygging innebærer. Jeg håper på dette grunnlag at det kan bli et klart flertall for å ta ut av KPs arealdel de to områdene A1 ved den kommende sluttbehandlingen av planforslaget for dermed å sikre fortsatt matproduksjon på arealene.

For hva er nå nytt? Har det blitt mer matjord i bygda, i landet og i verden? Er det slik at behovet for å bevare et godt landbruksfaglig miljø og tro på en framtid for jordbruksnæringa ikke lenger er interessant å vektlegge for kommunens politikere? Hvis så er tilfelle, så er situasjonen langt, langt verre enn det som jeg har trodd.

Jeg kan ikke se hva som nå har endret seg, og som kommunen, sammenlignet med tidligere utbyggingsplaner, kan vinne på ved å legge til rette for omdisponering av fulldyrka mark, for slik å kunne få etablert et regionalt travbaneanlegg (videre benevnt «Travet»)? Den viktigste forskjellen er nok at Travet er en langt tyngre utbyggingsaktør enn de tidligere utbyggingsinteressene som vi har sett har prøvd å få etablert seg i dette området. Travet har svært store økonomiske muskler, og har i tillegg som kjent «alliert seg» med Nye veier for slik å få bedre utbyggingsøkonomi (Travet vil jo kunne motta steinmasser som Nye veier må bli kvitt). Den tidligere tette forbindelsen mellom landbruksnæringa og travsporten gjør kanskje at enkelte gir noen «gratispoeng» til Travet sammenlignet med andre næringsutbyggingsinteresser. Men Travet er nok ingen «snill utbygger» som ønsker å ta godt hensyn til landbruksnæringa. I dag er Travet en økonomisk kjempe som spesielt gjennom salg av travbaneanlegget på Leangen vil få midler til å overkjøre andre arealbruksinteresser.

5. Framtidige konsekvenser av en etablering av et travbaneanlegg i områdene A 1

Det er selvsagt klart at bygging og drift av en travbane i Markabygda vil gi en del nye arbeidsplasser, men etter min mening vil disse arbeidsplassene i dette tilfellet kjøpes alt for dyrt.

Dersom et flertall i kommunestyret åpner for omdisponeringen av dyrka mark for å la Travet etablere seg i områdene A1, vil nok ikke konsekvensene for landbruksnæringa bare være det konkrete arealtapet. Vi snakker om et helt nytt næringsområde sentralt i bygdas jordbruksarealer, og dette innebærer nødvendigvis framføring av omfattende teknisk infrastruktur. Selve drifta/bruken av travbanen vil selvsagt medføre stor økning av biltrafikk samt støy fra travkjøringsarrangementer.

Det fleste vet at det ved samfunnsutviklingen er svært viktig å få godt utnyttet den infrastruktur som etableres. En må være rimelig naiv om en tror at nedbygging av dyrka mark for realisering av nye foreslåtte utbyggingsprosjekter i denne del av bygda, stanser med travsportanlegget. Mange økonomer vil trolig rett og slett hevde at det vil være sterkt kritikkverdig å ikke benytte de ressurser som med dette legges ned i et så (for næringslivet) attraktivt område. Det er jo ikke så mange kryss/avkjøringer fra E6 Malvik. Videre er det vel kjent at utbyggingsinteressene er aktive for å prøve å overtale grunneiere i nærområdene rundt områdene A1 til å omdisponere/selge sine eiendommer. En kan vel bare tenke seg at det generelle presset på enkelte grunneiere for å «utvikle» sine eiendommer ikke avtar dersom styresmaktene aksepterer Travets utbyggingsønsker.

Det er derfor ikke bare de svært negative jordbrukskonsekvensene ved en omdisponering av områdene A1, som har betydning for jordbruksinteressene. Det er vel så mye hva dette innebærer for årene som kommer. Ikke bare framtidig tap av dyrka mark, men hva dette vil komme til å bety for det landbruksfaglige miljøet. Det vil påvirke den enkelte gårdbrukers vilje til å satse innen næringen. Ikke minst vil en slik negativ spiral påvirke ungdommen og deres framtidstro og interesse for selv å drive jordbruk. Ser vi på andre steder i landet hvor kort tid det tar før fulldyrka mark nær avkjørsler fra motorveger blir bygd ned når det først «tas hull på» arealene, ser en hva som trolig kan bli «utviklinga» ved Leistadkrysset også.

6. Alternative lokaliseringer av travbaneanlegget

Så lenge det foreligger alternative travbanelokaliseringer som det foreslåtte alternativet i Klæbu, mener jeg at det er helt uaktuelt å velge et så konfliktfullt og ødeleggende alternativ som jordbruksarealene ved Leistadkrysset.

7.Konklusjon

1. Kommunestyret må følge opp det politiske 50 års- vernet av jordbruksarealene i Malvik Markabygd.
2. Å starte omdisponering av fulldyrka mark for å etablere et regionalt travbaneanlegg i områdene A1, vil være svært negativt både for jordvernet og kulturlandskapet, men det vil spesielt være ekstremt negativt for den framtidige utviklingen av jordbruksnæringa og landbruksmiljøet i bygda. Forslaget om å legge et travbaneanlegg på fulldyrka mark er i total konflikt med det nasjonale jordvernet. Jeg kan ikke se at de samfunnsmessige fordelene ved å etablere et travbaneanlegg i dette området er så store at en samfunnsmessig helhetsvurdering tilsier at fordelene er større enn de samfunnsmessige ulempene.

Et travbaneanlegg må derfor ikke etableres i områdene A1 i Malvik Markabygd. A1 må tas ut av planforslaget og i kommuneplanens arealdel for perioden 2018 – 2030 må A1, som i dag, disponeres til LNFR- område.

3. Jeg støtter det høringsinnspill som de mest berørte grunneierne gir til denne del kommuneplanforslaget (høringsinnspillet fra «grunneiergruppen» v/Kristian Graffer m.fl.).

Skien, 15.09.2018



John Lium